

VĚSTNÍK

Informační Orgán Československé národní rady americké.

2137 S. Lombard Ave., Cicero, IL 60804-2037

Redaktorka - Olga Kovářová

Telephone 708 656 1117 Fax 708 656 5611

Září - Říjen - 1997

Před 60 ti léty zemřel T.G.Masaryk.

Vzpomínka na prvního prezidenta Československé republiky.

Posledního srpna 1937 byl krásný den pozdního léta, tak krásný, jakých bývá málo. Obloha bez mráčku, teplo a jasno. Pan prezident obědvá venku. Je mu tak dobře, že se chvílemi i prochází. Vyhlíží velmi dobře, jako stále v poslední době.

Druhý den je 1. září. Obloha je ráno zatažena, ale pak se mraky trhají, vyjasňuje se a odpoledne slunce hřejivě svítí. To má pan prezident nesmírně rád. Jede proto kočárem na výjízdku s doktorem Císařem z Brna, jenž je na Lánech právě hostem.

Nikdo netušil, jaký obrat nastane v několika hodinách. Noc z 1. na 2. září 1937 vzbudila celý zámek. Krátce před půlnocí počalo úzkostné pobíhání po chodbách, které se všecny osvětlily. Co se to jenom stalo? Prý těžká nevolnost, mdloba... Narychlo povolán lánský lékař z Prahy, osobní lékař Dr. Maixner. Pak přijel i profesor Pelnář.

Když potom po půlnoci přijel dr. Beneš, prezident republiky, tu každý pocítil vážnost situace. Oba prezidenti se setkali v nočních hodinách. Setkali se za okolností velmi smutných.

Nový útok choroby z roku 1934. Lány zesmutněly a ztichly jako nikdy před tím. Není slyšet hlasitého slova, není vidět úsměvu. Jen úzkost a bolest se tu staly domovem.

Z celé republiky i z ciziny přicházejí telegramy s přáním brzkého uzdravení. Hlavy cizích států se ptají na zdravotní stav prezidenta T.G. Masaryka. Opat Zavoral telegramem oznamuje, že bude sloužit mši za jeho uzdravení. Přijíždějí auta s členy vlády, docházejí kytice od osobních přátel i od lidí neznámých. Záplava květin. Je vidět tolik lásky a účasti.

A přece to, co nikdo nečekal, se stalo. Pan prezident se i tentokrát vzpamatoval. Asi za tři dny jsem na schodišti potkala osobního lékaře. Usmíval se. Naklonil se ke mně: "Je to lepší!" a honem běžel dál. To se šíří po celém zámku, sděluje to jeden druhému. Ve vesnicích a po celé republice hlásí rozhlas: Je to lepší!

Zas přicházejí květiny, telegramy, dopisy, tentokrát však veselejšího obsahu, neboť sdělují radost ze zlepšení choroby a naději v úplné uzdravení. Tváře na zámku se rozjasňují.

Avšak. Přišel den 14. září. Dříve, než se den probudil, do ranního soumraku, do široka, do daleka, bolestně zalkal umíráček.

(Úryvek z knížky: Pod jednou střešou - J. Kaloušová)

Co nám dal 28.říjen 1918.

ČsNRA je americkou organizací sdružující vlastence československého původu. Byla založena v době První světové války, kdy všestranně podporovala profesora T.G.Masaryka a jeho spolupracovníky. Byli jimi Eduard Beneš a generál Milan R. Štefánik. Všichni tito lidé pracovali svorně v odboji proti Rakousko-Uhersku. ČsNRA byla jednou z prvních organizací, která zahájila nábor do československých legií s tím výsledkem, že tisíce mladých mužů krajanské Ameriky vstoupilo dobrovolně do těchto vojenských útvarů. Přes 40.000 jich také vstoupilo do armády a námořnictva Spojených států. Po celou dobu První světové války ČsNRA pomáhala hmotně i morálně západním spojencům až do konečného vítězství a založení Československa.

Během dvaceti let rozkvětu první Československé republiky, ČsNRA udržovala kulturní styky s domovem a pomáhala mírnit sociální nedostatky způsobené světovou hospodářskou krizí. Po neslavné mnichovské dohodě a demobilizaci, měla přímý styk s prezidentem Dr. Eduardem Benešem a zapojila se ihned do druhého odboje. V době Druhé světové války stála v čele krajanských organizací, které přispívaly morálně i finančně k vítězství západních spojenců nad nacismem a fašismem.

Po skončení Druhé světové války, jedna ze spoluzakladatelů této organizace, sestra Vlasta Vrázová, byla mezi vedoucími americké mise vyslané do Československa. Přesto, že její činnost byla sociální a nikoliv politická, tato obětavá pracovnice byla zatčena a vězněna několik týdnů komunistickým režimem nastoleným únorovým pučem v roce 1948. ČsNRA se okamžitě postavila proti totalitnímu režimu ve své "staré vlasti". Pomáhala ulehčovat úděl politických exulantů v uprchlických táborech v západní Evropě. Podávala jim pak pomocnou ruku i po jejich pří-

jezdu do Spojených států amerických. Nepřerušeně informovala krajanskou i americkou veřejnost o politickém vývoji v Československu různými publikacemi, jako je **Věstník a American Bulletin**. Kromě toho informovala americké státní úřady o mnohých přestupcích komunistického režimu vůči obyvatelům i návštěvníkům Československa a o persekuci československých disidentů.

Budeme pokračovat v práci, jak jsme ji dosud konali. Budeme pokračovat ve šlápějích našich předků. Předně, chceme být dobrými americkými občany. Za druhé, nikdy nezapomeneme na svůj československý původ a na tragické události v zemi, v níž jsme se narodili my, nebo naši rodiče, nebo naši předkové.

Vzpomínka pamětníka, přednesená na Mezinárodní konferenci o životě a díle Jana Masaryka 13 - 15 září 1996.

O smrti Jana Masaryka existuje několik verzí. Není mou snahou žádnou vyvracet, ani žádnou podpořit. Ve svých pětadvaceti létech jsem jako poslanec ÚNS měl tu čest a pro mne osobně to obrovské štěstí poznat tohoto muže blíže. Jeho smrt sehrála sice epizodní, ale přesto ve své době významnou roli v mém životě po únoru 1948.

Začátkem května 1948 jsem byl zatčen a na StB obviněn původně ze zrady a ze spojení s nepřítelem a počátkem června byla pak žaloba rozšířena. Vyšetřovatel mi zdělil, že jsem obviněn jako ideový původce vraždy majora G. Schramma - styčného důstojníka čs. StB a sovětské KGB.

Z vraždy byl obžalován můj přítel Miloslav Choc, který byl 19. února 1949 popraven. Před tím, na podzim roku 1948, při první a poslední návštěvě mé rodiny ve vyšetřovací vazbě na Pankráci, v níž jsem ztrávil přes deset měsíců, mi jeden ze slušných vězených dozorců p. Růžička umožnil ve sklepě setkání

se zatčeným Chocem. Moje první otázka zněla: "Prosím Tě, kdo je to major Schramm? Dávají mi za vinu, že jsem ideovým původcem jeho vraždy".

"Schramm je vrah Jana Masaryka", zněla odpověď. "Mne se pokoušejí usvědčit z jeho vraždy, ale já Ti přísahám, že jsem Schramma nezabil".

Sám jsem měl tu čest setkat se nejednou s Janem Masarykem a hovořit s ním. Na nás, tehdejší mladé poslance nár. soc. v ÚSN si potrpěl a my ho zbožňovali. Jím i dr. Prokopem Drtinou vyprávěné historky z jeho přijetí britskou královnou a především pak z jeho setkání s československými letci v Anglii, jsme nadšeně hltali. S úsměvem sám vzpomínal i na nejednu noc ztrávenou na kamenné lavici Vladislavského sálu Pražského hradu po pozdním návratu z noční Prahy s jeho přítelem Bruce Lockhartem.

Jeho smrt otřásla celým národem a především námi, kteří jsme ho osobně znali a milovali. Když jsme ho v den pohřbu doprovázeli ve smutečním konduktu plačící Prahou, jen s námahou jsme skrývali vlastní slzy.

Že se v případě smrti Jana Masaryka jednalo o vraždu - lhostejno zda fyzickou či psychickou - dokazuje i fakt, že všichni jedinci, kteří se jakkoliv ocitli poblíž kauzy Masaryk, museli zemřít. Uvedu některé:

1. Začalo to s majorem Schrammem, který vzhledem k zájmu o jeho osobu ze zahraničí začal být nebezpečným svědkem, a tak byl zastřelen.

2. Zemřít museli i Miloslav Choc a jeho přítel Slavoj Šádek na šibenici, stejně jako podezřelý ze setkání s Chocem - tajemník mládeže

3. nár. soc. Ing. Petr Konečný, surově mučený a nakonec zavražděný bývalým kapitánem StB Miroslavem Pich -Tůmou.

4. Do této skupiny patří sebevražda majora StB Pokorného, který se oběsil u Brna.

5. Velitel StB Jindřich Veselý spáchal sebevraždu skokem z okna bývalého Gottwaldova muzea nedaleko Stavovského divadla.

6. Ve věznicí v Ruzini se oběsil vězeňský lékař MUDr. Josef Sommer.

7. Podplukovník StB Počepický se oběsil u Mariánských Lázní.

8. Nedaleko Prahy se oběsil předseda Nejvyššího soudu JUDr. Břešťanský.

9. Příslušník ministerstva vnitra a vyšetřovatel StB Vlastimil Kaplan spáchal sebevraždu, když se dozvěděl, že Choc i Šádek byli popraveni.

10. Popraven byl bývalý partizan Vávra - Stařík, který Choce poslal ke Schrammovi s jakýmsi vzkazem z emigrace.

11. Sem patří i sebevraždy a záhadná úmrtí mnoha dalších osob, vesměs příslušníků StB, z nichž někteří se dokonce pokoušeli na vlastní vrub Masarykovu smrt vyšetřit.

12. Poslední obětí této kauzy byl bývalý kapitán StB Miroslav Pich -Tůma, který spáchal sebevraždu asi před dvěma roky.

Všichni lidé, které jsem jmenoval, zemřeli. Někteří v roce 1948 a 49 zastřelením nebo na popravišti, jiní v době tzv. Pražského jara převážně v roce 1968 po oznámení, že generální prokuratura republiky zahájila nové vyšetřování smrti Jana Masaryka vlastní rukou. Všichni mají jediné společné. Věděli něco o poslední noci života nejoblíbenějšího čs. státníka. Proč tedy tito muži museli zemřít ?

Ve spise tehdejší GP v Praze čj.OZZ I 168/54 jsou založeny materiály této prokuratury a ministerstva vnitra, z nichž vyplývá, že ÚV KSČ byl o shora uvedených případech závažné trestné činnosti podrobně informován. Na základě návrhu ministra vnitra K.Bacílka bylo dne 27. srpna 1953 přijato politickým sekretariátem ÚV KSČ usnesení, jímž bylo usneseno, že za usmrcení občanů B.W a F.N. budou trestně stíhány jen ti příslušníci StB, kteří byli ve vazbě již za jiné zločiny. Ostatní příslušníci StB nebyli podle tohoto usnesení trestně stíhány a tedy ani postaveni před soud, ale toliko propuštění z SNB.

Ministr vnitra R. Barák a generální prokurátor V. Aleš později předložili ÚV KSČ návrh, na jehož základě bylo dne 29. března 1955 politickým byrem ÚV KSČ přijato usnesení, jimž byl vysloven souhlas, aby nebylo vedeno trestní stíhání příslušníků StB za vraždu Ing. P. Konečného. Až usnesením předsednictva a sekretariátu ÚV KSČ z 22. května 1968 byla obě shora uvedená usnesení zrušena.

Postup politických orgánů a i tehdejších ministrů vnitra a generálního prokurátora zapříčinil, že někteří pachatelé těchto závažných trestných činů byli vzati za své jednání k odpovědnosti až v roce 1969, kdy jim však nebyl v důsledku promlčení uložen trest.

Tak fungovala spravedlnost v případě Ing. P. Konečného, zatčeného, mučeného, podezřelého, že se sešel s M. Chocem popraveným za neprokázané zastřelení majora Schramma, údajného vraha Jana Masaryka.

Jan Masaryk, věrný ideálům svého velkého otce a až do konce věrný druhému prezidentovi Dr. Eduardu Benešovi, byl svou poctivostí a nesmírnou popularitou nebezpečím krvavému režimu.

Proto musel zemřít - lhostejno, zda rukou cizí či svou.

Josef Lesák

Úryvek z "Hovory s Janem Masarykem" (Viktor Fischl)

Jan Masaryk se často znovu a znovu vracel v rozhovorech k nutnosti lásky mezi lidmi. "Kdyby se tak lidi měli jen trochu víc rádi," řekl mi Masaryk víc než jednou. "Kdyby si jen vždycky včas uvědomili, že ten druhý měl taky mámu, že ho bolí kuří oko zrovna tak jako mě a že má stejný strach, když mu stůně děcko. Kdyby si každý chtěl uvědomit vždycky, že ten druhý je taky člověk, že jsme vůbec všichni lidi a ne obludy, tak by moh' na světě být ráj. Jenže lidi právě nejsou lidi, to je ono."

"To máte tak. Já se někdy ptám, proč jsou lidi taková zvířata. Lidi jsou hrozně zlí. Kdepak zvířata! Nejvyšší dravci. On by každého druhého nejradši utopil na lžici vody. Já se vám někdy zrovna stydím, že jsem se narodil jako člověk. Já pořád nemůžu věřit, že si Pámbů opravdu myslí, že člověk je jeho majstrštyk. Obraz boží! Dejte pokoj! Opice! Opice jsme a nic jiného. Opice, co šplhají pořád výš a výš a žárlejí, aby některý šimpanc navylez' na vyšší strom, na kterém je o kokos víc. Žárlivé, nafoukané, ješitné, netaktní, nedůstojné, bezohledné opice. To jsme. Já poznal v životě moc lidí. Věřte mně, já jsem někdy zoufalý. Mně se chce vždycky kleknout na kolena a zpívat aleluja, když se sejdu s člověkem, který si nemyslí, že se svět točí kolem jeho pupku. On je každý přesvědčený, že je důležitější, než všemohoucí Pámbů. Každý si myslí, že záleží jenom na něm. Víte, nejslušnější, nejdůstojnější lidi jsou ti malí. Ti jediní si nemyslí, že Galilei byl blázen a že se svět ve skutečnosti točí kolem nich.

Dosud došlé dary na ulehčení situace lidí, kteří byli postiženi katastrofální povodní v ČR.

CNCA Chicago District IL.....	\$1,000.00
Mr. Anton Smunt, Chicago IL.....	\$ 500.00
Mr. and Mrs. Joseph Barta, Berwyn	\$ 50.00
Mr. Joseph Bursik, Florida.....	\$ 50.00
Ms. Joan Smolik, Berwyn.....	\$ 10.00
Mr. and Mrs. J. Veis, Down. Grove.	\$ 50.00
Mr. and Mrs. Milan Dvorak, Oregon	\$ 30.00
Mr. L. A. Kruncl, N. Riverside IL....	\$ 100.00
Board of directors CNCA.....	\$ 250.00
Chapter M. Stefanik IL.....	\$ 200.00
Chapter 28. října IL.....	\$ 200.00
Mr and Mrs J. Fast, Riverside IL.....	\$ 100.00
Mr. and Mrs. B. Kraupner IL.....	\$ 50.00
Lubo a Bertha Tudor, Florida.....	\$ 20.00

Lidé s ostrými lokty mívají často tupý charakter.
